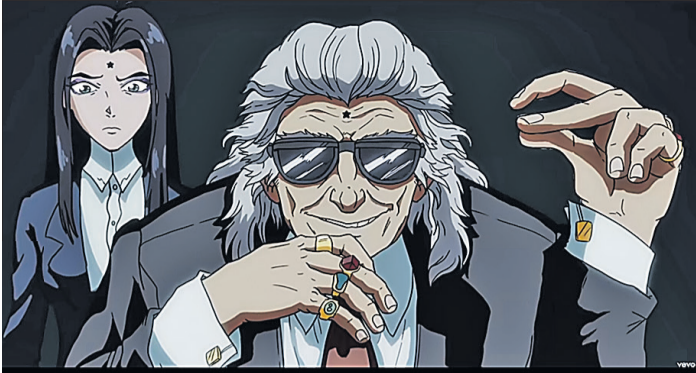

Väike võit Vanilla Ninjale, suur võit Eesti rahvale

■ Eesti tüdrukutebändi Vanilla Ninja oktoobris ilmavalgust näinud *comeback*-album «Encore» jõudis oma esimesel müüginädalal Saksamaa ametliku edetabeli 13. kohale. Vanilla Ninja jaoks pole see ilmselt teab mis erakordne saavutus, sest Saksamaa ametlikku müügi edetabelisse on nad ka korra varem jõudnud, siis suisa 3. kohale. Pole just palju Eesti bände, kes saaksid sama öelda. Jääb vaid loota, et tulevik viib naised veelgi kõrgemale ja kaugemale ning sedalaadi saavutus annab innustust ka teistele Eesti muusikutele. **Tuuli Põhjakas**

5Miinuse Legendarse-ajad on möödas

■ Kui veel paar aastat tagasi oli 5miinust tõeline majapidude bande, sedalaadi bänd, mille koht oli eksklusiivselt rämmar-playlist'is ning mille kodus mängimise eest oleks perekonnast välja arvatud, siis nüüd saab nende koomiksist ja plaati osta toidu-poest, kohe kassa kõrvalt, seal kus nätsud ja šokolaadki. Pildid on ilusad, muusika on vägev, aga sõnad on kuulajasõbralikud, ilma ühegi roppuseta. Kas kujutate ette, et oleksite viis aastat tagasi 5miinuse «erootikapoodi» vanaisaga jõululauas kuulanud? Aga lugu «?mis sa tegid» täitsa võiks ju. **Tuuli Põhjakas**

Kaua see ooper ikka puhvetist käib?

■ Tänavu kinnitas riigikogu taas viis hoonet riiklikult tähtsate kultuuri-ehitiste hulka, mille rajamist ja renoveerimist toetab Eesti Kultuurkapital. Mais valiti välja Tartu südalinna kultuurikeskus (Süku), Narva Kreenholmi kultuurikvartal Manufaktuur, Arvo Pärdi nimeline muusikamaja Rakveres ja rahvusopera praeguse hoone juurdeehitus. Pärast paar kuud kestnud filmiinimeste proteste lisati septembris nimistusse ka Tallinna filmilinnak.

Nüüd on selgunud, et Estonia juurdeehitus sellisel kujul ei pruugi oma praeguse asukoha ja olemuse tõttu isegi mõeldav olla, see-eest võiks mõningase planeerimise järel olla mõeldav hoopis ERSO ja EFKi uus kontserdimaja, mille nimel hetkel sarnaselt filmiinimestega tulist võitlust peetakse. On palju, millest mõelda. **Tuuli Põhjakas**

Instagrami-luule rohib raamatümüügi edetabelites

■ Eesti luule, mis loksab juba aastakümneid omas mahlas ega suuda (ning vist ka soovi?) kõita suurt kedagi väljaspool kirjanike endi ja valgustatud lugejate kitsast siseringi, sai tänavu aasta lõpus suure raputuse osaliseks, kui kirjandusväljal täiesti tundmatu, ent Instagramis ligemale 20 tuhande jälgija/lugejaga Lauri Räpp avaldas oma esikkogu «Lihtsate asjade tähtsus. Tähtsate asjade lihtsus», mis püsib juba kolmandat kuud kohalike raamatümüügi edetabelite tipus. **Alvar Loog**

Kultuur pakkis Narvas kohvrid

■ Alates 1. oktoobrist on suletud Narva Vaba Lava teatrikeskus. Põhjus: riigi toetuse puudumine ja valitseva viroloogilise olukorraga seotud maksejõuetus. Narva teatrikeskus, mille rahastamise probleem on püsinud selle avamisest saati, ei olnud nõus riigi ettepanekuga lammutada Vaba Lava sihtasutus ning allutada see kultuuriministeriumile rendipinnana, mis vaid süvendas kestvat probleemi. Poolt miljonit eurot igaaastast toetust, mis Vaba Lava elus suudaks hoida, aga ei tulnud ja kardetavasti ei tule ka. **Tuuli Põhjakas**

«Kupee nr 6» tähelelend

■ Grand Prix Cannes'i filmifestivalilt, see on võimas asi! «Kupee nr 6» on tehniliselt küll Soome film ja peaosas Vene staarnäitleja, aga Eesti stsenaaristid ja mis põhiline, kaasprodutsent Riina Sildos teevad meile suurt au. Eesti on võimekas filmimaa, kuhu välismaalt hea meelega tul-lakse filme tegema. On suvesid, kus kohalikel stuudiotel on raske võt-tesse minna, sest kõik paremad spetsialistid on mõne välismaise filmi-ga ametis. Christopher Nolan oma «Tenetiga» on ju praktiliselt juba Ees-ti režissöör; kaasa aitab ka tagasimakseprogramm, mida, tõsi küll, teised Euroopa riigid veel agressiivsemalt rakendavad. **Hendrik Alla**

Anu Pöder Tate'i kogusse

■ Tate Modern on üks tähtsamaid ja külastatavamaid kunstimuuseume, kuhu koroonaa eel sattus kuus miljonit inimest aastas, millega oli kunstimuuseumide arvestuses maailmas kuuendal kohal. Kevadel ostis Tate Modern oma kogusse skulptor Anu Põdra (1947–2013) installatsiooni «Keeled» (1998), mis kujutab endast 15 toonis seebist tehtud keelt. Ei ole palju Eesti kunstnikke, kelle teoseid kuulub sedavõrd tuntud muuseumide kogudesse. **Janar Ala**

Särav dokumentaalfilmiaasta

■ Tänavu jõudis Eestis esilinastuseni 19 dokumentaalfilmi ning nende tase on ühtlaselt kõrgem kui täispikkadel mängufilmidel (nojah, koroonaa on viimaste linastusvõimalusi ka oluliselt kärpinud). Eriti tasub esile tõi-ta ja kindlasti vaadata, kui vaid võimalus avaneb, selliseid filme nagu näit-eks Carlos E. Lemesi «Üht kaotust igavesti kandsin», Ivar Murru «u.Q.», Joosep Matjuse ja Katri Rannastu «Pingeväljade aednik» ja Raimo Jõe-ranna «Sea aasta». Nõudke kvaliteetseid Eesti dokumentaalfilme hästi varustatud kinodest! **Hendrik Alla**

Konrad Mägi, skandinaavia hing

■ Novembri lõpuotsas tegid Konrad Mäe teosed Rootsi oksjonimajas Bukowskis hinnarekordi. Kunstniku maal «Rooma» müüdi 3 050 000 Rootsi krooni ehk üle 300 000 euro eest. Peale «Rooma» läks Rootsi kunstioksjonil müüki üks Konrad Mäe nimetu maal, millel on kujutatud hubast tänavat. See osteti ära 2 400 000 Rootsi kroonise ehk umbes 240 000-eurose haamrihinnaga.

Lisaks hinnarekorditele Rootsis on jaanuari lõpuni Soomes, Espoos EMMA muuseumis lahti ka Konrad Mäe seni suurim näitus «Konrad Mägi – The Enigma of Painting». **Juhan Raud**

Tippkoor tippkoori tasemel

■ Eesti Filharmoonia Kammerkoori tänavune aasta oli maailmakoorile kohane. Osaleti Aix-en-Provence'i festivalil meie aja ühe tähtsama helilooja Kaija Saariaho uue ooperi «Süüetus» maailmaesiettekandel. Kaspars Putniņš'i juhutatud Alfred Schnittke ja Arvo Pärdi teostega plaat pälvis nii Grammy nominatsiooni kui ka maineka prantsuse Diapason d'Or'i aasta-auhinna. Samuti tähistati koori 40. tegevusaastat ja vahetus ka peadiri-gent. Koori etteotsa pöördus tagasi selle asutaja Tõnu Kaljuste. **Janar Ala**

Kriisist räsitud teatri hetked

■ 2021. aasta teatripilt pole kriitikutelt saanud ülemäära kiita: esile tõs-etatakse selliseid lavastusi nagu Kertu Moppeli «Mefisto», Priit Võige-masti «Bäng», Marta Aliide Jakovski «Fundamentalist», Tiit Palu «Nis-kamäe naised», Liis Aedmaa ja Laura Kalle «Kui sa tuled, too mul lilli», Mari-Liis Lille ja Priit Põldma «Teises toas» ja Renate Keerdi «Lood» ning veel mõnda üksikut tööd. Enamiku teatritööde puhul eelistatakse pigem aga vaikida või äärmisel juhul lihtsalt õlgu kehitada.

Üheks teatrikriisi põhjuseks peetakse koroonast tingitud katkestusi töös, nii prooviperioodides kui ka mängimises. Mäletatavasti olid kõik etendused keelatud 3. märtsist 24. maini, 23. juunini kehtis saalides 50-protsendilise täitumuse piirang. Mistõttu piirangute kadudes läks lahti tõeline mõll, ainuüksi suvekuudel toimus ca 80 esietendust! Ka sügisel jätkus uute lavastuste pealetung, publiku huvi jäi varasemate aastatega võrreldes ettevaatlikumaks.

Lavastus, mida hinnatakse suve, aga ka aasta(te) kontekstis eriliseks, on Tartu Uue Teatri «Serafima+Bogdan». Ivar Põllu pani taas kord rahva sõitma: kui kolm aastat tagasi avastasid teatrisõbrad Narvat ja Ida-Viru-maad, siis nüüd viis lavastaja rahva Peipsi äärde, Vahur Afanasjevi romaani tegelaste kodukanti. Lavastust mängiti sõna otseses mõttes võsas, aga mitte ainult mängupaiga geograafiline asupaik ei muutnud Põllu töö tähelepanuväärseks, vaid ka lavastaja ja kunstniku idee, tehnil-ine teostus ja ülimalt meisterlik ansamblimäng kaheksalt näitlejalt. Tule-museks igas mõttes suur lugu. **Heili Sibrits**

Kultuuriminister kadus ära

■ Ta on edutatud oma ebakompetentsuse tasemele – see on üks kuuluis lause. Poliitikute suhe ebakompetentsusega on vist üks tihe-damaid. Kui kultuuriminister Anne-li Ott oma vähem kui aastase ametisoleku jooksul ka rohkem ei saa-vutanud, jõudis tast vähemalt saada üks ebakompetentsuse ikoone. Äraspidine au seegi. Kultuurimi-nister on kadunud, temaga ei saa kontakti, öeldi. Vaksineerida ei taha. Teatrirahvas tegi isegi ühispöördumise, et Kaja Kallas võtaks valitsusse ka kultuuri-ministri. **Janar Ala**

